

Secretariaat: Haddingestraat 24
9711 KD Groningen

Geachte leden van de commissie Ruimte en Wonen,

De erfgoedvereniging Bond Heemschut heeft bezwaar tegen de sloop van de Finse school, Helperwestsingel 96. Het gaat hier om de sloop van een gemeentelijk monument, eigendom van de gemeente Groningen. De school op Helperwestsingel 96 maakt met de school Helperwestsingel 98 deel uit van een ensemble van twee Finse scholen gelegen aan weerszijden van de Van Schendelstraat. Nr. 96 is gebouwd als openbare school en is minder goed onderhouden dan de christelijke school op nr. 98.

De scholen aan de Helperwestsingel zijn geen imposante gebouwen, maar ook kleine gebouwen met een speciale betekenis kunnen een monument worden vooral wanneer ze zeldzaam zijn. Dat is het geval met de scholen aan de Helperwestsingel. Ze maken deel uit van het Verhaal van Groningen.

Er zijn drie redenen waarom wij sloop aanvechten:

Ten eerste vanwege de waarde van deze gebouwen

In 2004 zijn beide scholen aangewezen als gemeentelijk naoorlogs monument

1. vanwege de cultuurhistorische waarde. Deze scholen zijn gebouwd in 1950 in het kader van de wederopbouw na de Tweede Wereldoorlog. Schaarste aan financiële middelen, schaarste aan bouwmaterialen en het grote aantal kinderen van de geboortegolf, leidden tot de bouw in de stad van 10 noodscholen van systeembouw van Fins hout en gesubsidieerd door het rijk. De twee overgebleven Finse scholen vertellen het verhaal over de naoorlogse situatie in Groningen op onderwijsgebied. In 1960 werden zelfs schepen als school ingericht voor de wijken de Wijert en Corpus den Hoorn (Stad van het Noorden, p. 326). Opvallend is dat slechts drie scholen voor lager onderwijs uit de wederopbouwperiode zijn aangewezen als wederopbouwmonument: de twee overgebleven Finse scholen en de voormalige Jan Evert Scholtens school van stadsbouwmeester J.H.M. Wilhelm.
2. vanwege de architectuur-historische waarden: het doel was gezonde scholen met een kindvriendelijke uitstraling te bouwen. Opvallend is het houten klokkenstoeltje op het dak voor de schoolbel, de detaillering van de ramen, kozijnomlijstingen en de decoratieve houten gevelpanelen;
3. vanwege de stedenbouwkundige waarde van dit ensemble van twee parallel aan elkaar liggende schoolgebouwen. Uniek is de combinatie van deze twee scholen, een openbare school en een christelijke school naast elkaar.
4. vanwege de typologische zeldzaamheid van deze scholen, deze twee scholen behoren tot de 10 laatst overgebleven scholen van de 115 scholen die in Nederland gebouwd zijn van dit type.
5. vanwege de gaafheid van het interieur (in 2004!)

De tweede reden van ons bezwaar is dat de gemeente de regels van de monumentenverordening overtreedt.

Volgens artikel 9 van de Erfgoedverordening (2010) is het verboden

1. een gemeentelijk monument te beschadigen of te vernielen;
2. zonder vergunning van het bevoegd gezag of in strijd met bij zodanige vergunning gestelde voorschriften een gemeentelijk monument af te breken, te verstoren, te verplaatsen of in enig opzicht te wijzigen;

Artikel 21 Strafbepaling

Degene, die handelt in strijd met de artikelen 9, 13 en 14, eerste lid, onder b van deze verordening, wordt gestraft met een geldboete van de tweede categorie of een hechtenis van ten hoogste drie maanden.

De gemeente mag volgens deze regels geen gemeentelijk monument slopen. Wat de gemeente wel kan doen is een gemeentelijk monument van de gemeentelijke monumentenlijst afvoeren (zie art. 8 van de erfgoedverordening). Dit kan na een advies van de monumentencommissie. Het besluit moet worden gepubliceerd om bezwaar tegen dit besluit mogelijk te maken.

De gemeente geeft een slecht voorbeeld door een gemeentelijk monument eerst te verwaarlozen en vervolgens te besluiten dat het gesloopt moet worden, in strijd met de regels van de monumentenverordening en het advies van de monumentencommissie. Hier is sprake van onzorgvuldig bestuur.

De derde reden van ons bezwaar is dat wij ons afvragen of de gemeente wel genoeg gedaan heeft voor behoud en herbestemming van dit gebouw. Voor de acht andere overgebleven Finse scholen in ons land is wel een herbestemming gevonden:

architectenbureau en woonhuis (Amersfoort),
café (Jaap Edenbaan, Amsterdam),
kantoor zorginstantie (Amsterdam),
kinderdagverblijf (Apeldoorn),
museum (Driehuis Noord- Holland),
kerk (Leeuwarden),
schoolbegeleidingsdienst (Leiden),
dorpshuis (Ter Apelkanaal).

We hebben nog een aantal vragen: graag willen wij weten welke mogelijkheden tot herbestemming de gemeente heeft onderzocht en waarom dit onderzoek tot niets heeft geleid. Is het gebouw ooit te koop aangeboden? Dit terrein lijkt uitermate geschikt voor jongerenhuisvesting, waar zo'n behoefte aan is in de stad. Er is ruimte genoeg. Dan kan daarnaast de Finse school functioneren als buurtcentrum.

Is het gebouw ooit aangeboden aan het Groninger Monumentenfonds, het fonds voor moeilijke gevallen?

Wij lezen dat behoud en herstel te duur is, € 400.000 zou dit kosten. Maar er zijn verschillende mogelijkheden om een gebouw te restaureren afhankelijk van de invulling van het gebouw. Heeft de gemeente daar rekening mee gehouden?

Met vriendelijke groet,

Tineke Vooijs, secretaris ad interim van de Provinciale Commissie